Vitenskapskomiteen for mat og miljø
Norwegian Scientific Committee for Food and Environment

Protokoll

Møte i faggruppe for mikrobiell økologi

Dato: 08.12.2020, kl. 11:00-14:00
Sted: via Teams
Møteleder: Yngvild Wasteson

Deltakere

Til stede via Teams: Øivind Bergh (BH), Pål Trosvik (PT), Yngvild Wasteson (YW), Erik Joner (EJ), Kaare Magne Nielsen (KMN), Ole Martin Eklo (OME), Bjørnar Ytrehus (BY)

Forfall: Elisabet Henie Madslien (EHM)

Miljødirektoratet: Ingvild Riisberg (IR)

VKMs sekretariat: Siamak Yazdankhah (SY) (referent)

1. Velkommen, fravær, habilitet og godtgjøring

Faggruppelederen Yngvild Wasteson (YW) ønsket velkommen til møtet.

Ingen erklærte seg inhabile i forhold til sakene som ble diskutert på møtet.

2. Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden

Innkalling og dagsorden ble godkjent. Ingen kommentarer til protokollen fra forrige møte i faggruppen (21.08.2020).

3. Kort orientering fra det siste møtet i Hovedkomiteen

Møteleder gjennomgikk hva som var agenda på forrige HK-møte (23. september 2020), blant annet:

- CRISPR og andre genomredigeringsteknikker – implikasjoner for risikovurdering
- Nytte- og risikovurdering av fisk i norsk kosthold
- Rapport om kunnskapsbehov 2020

- Assessing the risks emerging from SARS-CoV-2 interacting with wild and domestic animal hosts, reservoirs and carriers, en selvinititeringssak, foreslått fra faggruppe for fremmede organismer, handel med truede arter.

Protokoller fra møter i hovedkomiteen publiseres på VKMs nettsider.

4. Status om etablering av en ny undergruppe for evaluering av Environmental Risk Assessment (ERA) av GMO-legemidler

Sekretariatet orienterte om status i saken. Sekretariatet har diskutert med helse og omsorgsdepartementet (HOD) angående opprettelse av ny faggruppe for GMO-legemidler. Vi avventer svar fra HOD. SY orienterte også status når det gjelder miljørisikovurdering av COVID-vaksiner som er basert på GMO. Det dreier seg om to produkter som har søkt markedsføringstillatelse i EU og det er European Medicines Agency (EMA) som behandler disse to søknadene. VKM, på vegne av Mdir, kommenterer miljøkonsekvenser av disse to vaksinene. Mdir sender respons til disse to søknadene til EMA.

5. Saker til behandling/orientering

Saker under behandling

Genredigeringsprosjektet

KMN som deltar i prosjektet orienterte om arbeidet med delprosjekt 5. Denne delen handler om helserisikovurdering av genomredigerte organismer til bruk som mat og fôr. I denne delen av prosjektet er oppgaven å gjennomgå gjeldende retningslinjer for helserisikovurdering av genmodifiserte planter, dyr og mikroorganismer, vurdere om disse er egnet for risikovurdering av genomredigerte organismer og avledete produkter, og om disse bør oppdateres/tilpasses/endres. Arbeidet tar utgangspunkt i EFSAs veiledningsdokumenter for helserisikovurdering av GMO og avledete produkter og eksemplene på genomredigerte organismer som er beskrevet i tidligere kapitler i rapporten.

Saker som er behandlet siden siste møte

Risk assessment of antimicrobial resistance in wastewater treatment processes

Faglig leder av prosjektet (YW), orienterte om saken. Rapporten ble publisert 1. oktober 2020.

Antimicrobials resistance (AMR) from an environmental perspective

Miljødirektoratet ba med utgangspunkt i VKMs rapporter på tema antibiotikaresistens i perioden 2015-2020 om at VKM sammenstilte en kortfattet oppsummering, og i tillegg en refleksjon om hva VKM ser som betydelige utfordringer på fagområdet antimikrobiell resistens i natur og miljø i 2020. Rapporten ble publisert 15. september2020.

Faglig leder KMN orienterte kort om rapporten. Tekstinnspill fra VKM skal konkret brukes i ekspertgruppens arbeid med å oppdatere kunnskapsgrunnlaget som vil ligge til grunn for en kommende strategi for arbeid mot antibiotika resistens.

6. Nye saker

Overvåking av antimikrobiell resistens i ikke kliniske miljøet, i ett Én-helse perspektiv

Kaare M. Nielsen som var initiativtaker til forslaget, presenterte saken. Dette er en oppfølging av rapporten: «Risk assessment of antimicrobial resistance in wastewater treatment processes». I et «One Health» perspektiv er det miljødimensjonen som mangler i AMR-overvåkningen for å ha med alle de tre pilarene i «One Health»; humanmedisin, veterinærmedisin og miljø.

YW, KMN og SY hadde et møte med flere fageksperter 27.11.2020 og diskuterte forslag til bestillingen. Disse fagekspertene er potensielle medlemmer i en arbeidsgruppe som vil utnevnes av VKM for å lage rapporten. Mdir deltok som observatør på møtet og viste til Miljødirektoratets treårige plan for oppdrag til VKM. Miljødirektoratet orienterte om at en oppdatering av kunnskapshullrapporten fra 2014 per desember 2020 antas å ferdigstilles. Det oppdaterte kunnskapshullrapporten, sammen med kommende strategi for arbeidet mot antibiotikaresistens vil danne rammer for Miljødirektoratets aktivitet på området. Miljødirektoratet ser et oppdrag på AMR som en naturlig del av denne prosessen. Faggruppeleder YW ønsket at VKM fortsetter med arbeidet og bruker det mandatet som foreligger.

Skrantesjuke

Det er påvist skrantesjuke (CWD) på en villreinbukk på Hardangervidda. Diagnosen ble satt den 10.9.2020. Tidligere er sykdommen påvist i Nordfjella villreinområde, og VKM har utarbeidet flere rapporter i den forbindelsen. I kjølvannet av den nye påvisningen på Hardangervidda, trenger Mattilsynet og Miljødirektoratet en vurdering når det gjelder oppdatert kunnskap om sykdommen og risikofaktorer for spredning av sykdommen inne i og ut av villreinområdet m.m. Faglig leder Bjørnar Ytrehus (BY) orienterte status i saken. Fra faggruppe for mikrobiell økologi er YW sammen med flere andre i VKM er i en godkjenningsgruppe for å behandle vurderingen. Rapporten vil bli publisert i januar 2021.

Grovfôr

Faggruppen ble orientert av Dean Basic fra sekretariatet som er prosjektleder i den saken. Dette er en felles bestilling fra Miljødirektoratet og Mattilsynet. Miljødirektoratet har bedt VKM om å vurdere sannsynligheten for at importert grovfôr fører med seg fremmede organismer, og hvilke effekter det kan ha på biologisk mangfold i Norge. Mattilsynets ber om at VKM vurderer sannsynligheten for at importert grovfôr kan føre til smitte og sykdom hos dyr og mennesker, og sannsynligheten for introduksjon av planteskadegjørere.

Arbeidet er organisert i følgende fire delprosjekter: fôr, dyrehelse og zoonoser, plantehelse og biologisk mangfold. Prosjektgruppen for delprosjekt dyrehelse og zoonoser består av Truls Nesbakken, VKM-medlem i faggruppen for hygiene og smittestoffer, faglig leder, Kjetil Klaveness Melby, VKM-medlem i faggruppen for hygiene og smittestoffer, Thea Benedicte Blystad Klem, ekstern ekspert fra Veterinærinstituttet, Maria Stokstad, ekstern ekspert fra NMBU, Dean Basic, VKMs sekretariat, delprosjektleder. Fra faggruppe for mikrobiell økologi er Siamak Yazdankhah, VKMs sekretariat, med i gruppen.

7. Nytt fra Miljødirektoratet

Ingvild Riisberg orienterte kort om noen saker som var relevante for faggruppen. Miljødirektoratet har utarbeidet et treårig-årig plan for hva Miljødirektoratet ser for seg som mulige oppdrag til VKM. Antimikrobiell resistens er et tema for ett av oppdragene som inngår i planen.

- Miljødirektoratet har reflekterte over rapporten "antimicrobial resistance in wastewater treatment processes AMR". Rapporten utgjorde et nyttig grunnlag for arbeid i ekspertgruppen. Miljødirektoratet ser for seg at det komme oppfølgende oppdrag til VKM på dette området
- Bestilling om mikrobiologiske rengjøringsmidler, ikke konkret oppdrag på dette nå
- Miljødirektoratet har diskutert med VKM mulig oppdrag på miljørisikovurdering mikrobiologiske produkter, ser for seg oppdrag på dette området i 2021. Grunnet covid-19 situasjonen er det ekstra krevende med de sikkerhetsmessige utfordringene for denne produktgruppen.

- Status for arbeid i ekspertgruppen med å oppdatere AMR kunnskapshullrapporten fra 2014. Arbeidet er i sluttfasen og ekspertgruppen forventer å levere før jul. Miljødirektoratet trakk frem kunnskapsoppsummeringen på AMR som VKM gjorde på oppdrag fra Miljødirektoratet. Miljødirektoratet synes samarbeidet om oppdraget fungerte godt. Miljødirektoratet har hatt god bruk av rapporten i arbeidet inn i ekspertgruppen.

8. Nytt fra sekretariatet

Ingen

9. Saker til hovedkomiteen

Ingen saker ble nevnt under dette punktet.

10. Møter o.a. av felles interesse

VKM i samarbeid med Miljødirektoratet og Mattilsynet arrangerer et webinar med tittelen: Én verden – Én helse 3 feb. Webinaret er åpent for alle.

11. Eventuelt

Ingen saker

12. Nye møtedatoer

Nytt møte i faggruppen i mars 2020.

Sekretariatet sender ut alternative møtedatoer via Doodle.